

Το πολίτευμα της αρχαίας Σπάρτης

Σύμφωνα με την παράδοση, η πολιτειακή οργάνωση της Σπάρτης οφείλεται σ' ένα νομοθέτη, το Λυκούργο. Δεν είναι εξακριβωμένο αν ο Λυκούργος ήταν υπαρκτό, ιστορικό πρόσωπο. Τα βασικά όργανα που διοικούσαν τη Σπάρτη ήταν τα εξής:

α. Οι 2 βασιλείς. Προέρχονταν από τις δύο βασιλικές οικογένειες της Σπάρτης, τους Αγιάδες και τους Ευρυπωντίδες. Ήταν ανώτατοι θρησκευτικοί άρχοντες, αρχηγοί του στρατού και το αξίωμά τους ήταν κληρονομικό. Η εξουσία τους περιορίστηκε σημαντικά από την εξουσία που ανέπτυξαν αργότερα οι 5 έφοροι.

β. Η Γερουσία. Είχε συνολικά 30 μέλη: τα 28 ήταν ισόβια, από πολίτες ηλικίας άνω των 60 χρόνων και τα άλλα δύο ήταν οι βασιλείς. Η Γερουσία λειτουργούσε και σαν ανώτατο δικαστήριο για σοβαρές υποθέσεις, που

τιμωρούνταν με την ποινή του θανάτου, με εξορία ή στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.

γ. Η Απέλλα. Το ανώτατο όργανο εξουσίας στην αρχαία Σπάρτη. Στην Απέλλα έπαιρναν μέρος όλοι οι πολίτες που είχαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα και ηλικία άνω των 30 ετών. Συνεδρίαζε σε τακτές ημερομηνίες αλλά και εκτάκτως, οσάκις υπήρχε σοβαρό θέμα. Παρόλα αυτά η Απέλλα δεν διακρινόταν για το δημοκρατικό διάλογο, μια και τα μέλη δεν είχαν δικαίωμα να συζητούν ή να κάνουν προτάσεις. Περιορίζονταν να εγκρίνουν ή να απορρίπτουν "δια βoής" τις προτάσεις της Γερουσίας. Έτσι ο ρόλος της στη διακυβέρνηση του κράτους ήταν πολύ περιορισμένος.

δ. Οι 5 έφοροι. Στο αξίωμα του εφόρου μπορούσε να εκλεγεί κάθε Σπαρτιάτης πολίτης. Απέκτησαν μεγάλη δύναμη και μετά τον 5-ο π.Χ. αιώνα ήταν αυτοί που κυβερνούσαν τη Σπάρτη.

Η γενική εικόνα του σπαρτιατικού πολιτεύματος φαίνεται να μοιάζει με τα ανάλογα πολιτεύματα των άλλων ελληνικών πόλεων.

Στην πραγματικότητα το πολίτευμα της Σπάρτης ήταν και παρέμεινε ολιγαρχικό, γιατί οι λίγοι κυβερνούσαν τους πολλούς. Οι απόψεις των πολιτών δεν μπορούσαν να συζητηθούν και οι άρχοντες διοικούσαν χωρίς έλεγχο.

